

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

כ"ה בחשון התשפ"ד
9 בנובמבר 2023

חוזר נותני שירותים פיננסיים
2022-294
סיווג: כללי > טיוטה <

הון עצמי נוסף לבעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי – טיוטה שנייה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 4(א) וסעיף 38(1) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – "חוק הפיקוח"), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

סעיף 37 לחוק קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה, כשהוא חופשי מכל שעבוד או עיקול. בתוספת הראשונה נקבע כי הסכום הנדרש לבעל רישיון בסיסי למתן שירות בנכס פיננסי יהיה 300,000 שקלים חדשים וכי הסכום הנדרש לבעל רישיון מורחב למתן שירות בנכס פיננסי יהיה 1,000,000 שקלים חדשים. בנוסף סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף מעבר לדרישות ההון המזערי שבעל רישיון חייב להחזיק.

מתן שירות בנכס פיננסי כולל בתוכו פעולות רבות אשר נבדלות זו מזו הן בסוג הפעילות והשירות הניתן ללקוח והן בסיכונים שהן מעלות. כך, חלק מהפעילות מתאפיין בפשטות יחסית מבחינת השירות הניתן והסיכון התפעולי שכרוך בו לנכסי הלקוחות, כגון שירות של פריטה או המרה של מטבע שניתן במתחם פיסי לציבור הלקוחות. פעילויות אחרות מורכבות יותר ומייצרות סיכון תפעולי משמעותי יותר לנכסי הלקוחות, כגון פעילות שמירה על נכסי לקוחות.

שמירה על נכסי לקוחות מתאפיינת בחשיפה לסיכונים תפעוליים שונים - כגון סיכוני סייבר, סיכוני מעילות והונאות וכד' - שיכולים להתממש כתוצאה מכשל בתהליכים הפנימיים או מאירועים חיצוניים אשר עלולים להביא לפגיעה בנכסי לקוחותיה.

דרישת הון נוסף נועדה לשמש "כרית ביטחון" להבטחת קיום התחייבויותיו של נותן השירותים הפיננסיים. היקף דרישת ההון העצמי הנוסף עומד בהלימה לסיכונים הנלווים לפעילות של בעל הרישיון. טיוטת חוזר זו קובעת דרישת הון עצמי נוסף שתחול על נותן שירות בנכס פיננסי המבצע פעילות שמירה של על נכסים פיננסיים. במסגרת הטיוטה מוצעות גם הוראות לעניין הפחתת דרישת ההון העצמי הנוסף, התלויה בקיומם של הסדרים ומנגנונים מפצים, אשר יש בהם כדי לצמצם את השפעת הסיכונים התפעוליים.

טיוטה זו מהווה אסדרה משלימה לטיוטת חוזר שמירה על נכס פיננסי, ומיועדת להבטיח הגנה על הלקוחות, ומשתלבת עם התכליות הקבועות בחוק הפיקוח המתייחסות להגנה על צרכי הלקוחות ושמירה על סביבה אמינה ויציבה בפעילות השירותים הפיננסיים החוץ בנקאיים.

2. תיקון החוזר המאוחד

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 4 ('פיקוח ואכיפה'), בפרק 1 ('הוראות בדבר ניהול עסקים'), יבוא סימן ב' ('שמירת נכסי לקוחות') כמפורט בנספח לחוזר זה.

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על בעל רישיון למתן בנכס פיננסי, אשר שומר על נכס פיננסי.

4. תחילה

- א. הוראות חוזר זה יחולו שישה חודשים מיום פרסומו.
- ב. על אף האמור בסעיף א' תחילתו של חוזר זה לעניין גופים אשר הגישו בקשה למפקח לפעול באמצעות מערכות תשלומים כהגדרתם בחוק חוק מערכות תשלומים, תשס"ח-2008, תהיה מיום הגשת הבקשה כאמור.

עמית גל
הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון (בפועל)

דרישת הון נוסף לנוותן שירות בנכס פיננסי אשר מבצע שירות של שמירה בנכס פיננסי**1. הגדרות**

בפרק זה –

"**הון עצמי כולל**" – סך ההון העצמי המצטבר שכולל את ההון העצמי המזערי כנדרש בחוק, ואת ההון העצמי הנוסף כנדרש בחוזר זה ;

"**גוף מנהל**" – הגופים המנויים בסעיף 38(א) לחוק ;

"**חוק הפיקוח על הביטוח**" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 ;

"**נותן שירותים פיננסיים**" – בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי אשר עוסק בשמירה על נכס פיננסי ;

"**חוזר שמירה של נכס פיננסי**" – כמשמעותו בחלק 4, פרק 1, סימן ג' לחוזר המאוחד – "שמירה של נכס פיננסי" ;

"**כספי לקוחות**" – כל אחד מאלה :

(א) נכסי לקוחות שהם הילך חוקי, למעט נכסים מוחשיים הנשמרים באופן פיזי ; בכספת

(ב) מטבעות וירטואליים ;

(1) – מי שמקיים את כל התנאים הבאים: הוא אחד מאלה:

(2) – גוף מנהל ;

(3) – גוף מוסדי שהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח ;

(4) – בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי ;

תאגיד שהתאגד במדינה החברה בארגון ה-OECD ומחזיק ברישיון בנק מאת רשות פיקוח במדינה החברה בארגון ה-OECD, שחלות עליו הוראות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור במדינה האמורה, ובלבד שאינו חייב בקבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ;

"**שומר במיקור חוץ של נכס פיננסי מסוג כספי לקוחות**" – כמשמעותו בסעיף 8(ו) למעט סעיף 8(ו)(1)(ה)(1) לחוזר שמירה של נכס פיננסי, אשר עומד בכל הוראות חוזר שמירה של נכס פיננסי לעניין התקשרות עם שומר במיקור חוץ, וכן עוסק בשמירה של כספי לקוחות בהיקף נכסים העולה על 100 מיליון שקלים חדשים בשנה, ובמשך שנתיים לפחות.

"**שומר במיקור חוץ של מטבע וירטואלי**" – מי שמקיים את כל התנאים הבאים :

(א) מי שהוא אחד מאלה :

(1) תאגיד בנקאי שהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א – 1981 ;

(2) – גוף מוסדי שהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח ;

(3) בעל רישיון מורחב למתן שירות בנכס פיננסי שמתקיימות לגביו הוראות סעיף 9(ד) לחוזר שמירה של נכס פיננסי ;

(4) בורסה שהגדרתה בחוק ניירות ערך ;

(4) מסלוקה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;

(5) תאגיד שעיסוקו במתן שירותי שמירה של נכס פיננסי במיקור חוץ בנכסים וירטואליים עבור גופים פיננסיים, ואשר מחזיק ברישיון לעניין מתן שירות כאמור מאת רשות פיקוח במדינת ניו יורק ארצות הברית, אנגליה, גרמניה או צרפת, ומפוקח לעניין זה, ושחלות עליו הוראות לעניין איסור הלבנת הון ולעניין הגנה על נכסי הלקוחות במדינה האמורה, ומתקיימים ביחס אליו כל התנאים המפורטים להלן:

א. השווי הכולל של המטבעות הווירטואליים המוחזקים על ידי השומר במיקור חוץ עומד לכל הפחות על 5-10 מיליארד דולר ארה"ב;

ב. שומר נכסים פיננסיים במיקור חוץ במשך שנתיים לפחות, לכל הפחות ל-10 גופים פיננסיים, אשר מפוקחים על ידי רגולטור פיננסי לעניין שמירה על מטבעות וירטואליים;

(ב) הוא עומד בכל הוראות חוזר שמירה של נכס פיננסי לעניין התקשרות עם שומר במיקור חוץ, ורשאי לעסוק בפעילות שמירה של מטבעות וירטואליים במיקור חוץ על פי הדין שחל עליו ובהתאם להוראות המפקח. כן השומר במיקור חוץ מציע שירותי שמירה של נכס פיננסי במיקור חוץ לתקופה של לפחות 12 חודשים.

רשאי לעסוק ועוסק בפועל בשמירה של מטבעות וירטואליים פרק זמן של שנה לפחות, ומפוקח לעניין זה על ידי רשות פיקוח פיננסית, בהתאם להוראות הדין החלות עליו.

(ג) רשאי לעסוק ועוסק בפועל בשמירה של כספי לקוחות ומפוקח לעניין זה על ידי רשות פיקוח פיננסית, בהתאם להוראות הדין החלות עליו.

2. דרישת הון עצמי נוסף

(א) נותן שירותים פיננסיים המבצע פעילות של שמירה על נכס פיננסי שהוא נכס מוחשי הנשמר באופן פיזי, יחזיק בהון עצמי כולל בסכום שלא יפחת מ- 2 מיליון שקלים חדשים;

(ב) נותן שירותים פיננסיים המבצע פעילות שמירה של נכס פיננסי מסוג כספי לקוחות יחזיק בהון עצמי כולל בסכום שלא יפחת מהגבוה מבין הסכומים להלן:

(1) הסכום הקבוע בסעיף (א) לעיל;

(2) שיעור ביחס לממוצע החודשי של כספי הלקוחות שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת כמפורט להלן:

לעניין סעיף זה, "ממוצע חודשי של כספי הלקוחות" - הממוצע היומי של סכום כספי הלקוחות שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת, מוכפל ב-30, כמפורט להלן:

א. על היקף כספי לקוחות מ-110-200 מיליון שקלים חדשים ועד 400 מיליון שקלים חדשים - 1% מהממוצע החודשי של סכום כספי הלקוחות;

ב. על כל שקל נוסף מ-400 מיליון שקלים חדשים ועד מיליארד שקלים חדשים - 0.5% מהממוצע החודשי של סכום כספי הלקוחות;

ג. על כל שקל נוסף ממיליארד שקלים חדשים - 0.25% מהממוצע החודשי של סכום כספי הלקוחות.

לעניין פסקת משנה זו, "ממוצע חודשי של כספי הלקוחות" - הממוצע היומי של סכום כספי הלקוחות שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת, מוכפל ב-30.

- (ג) נותן שירות בנכס פיננסי המבצע פעילות של שמירה על נכס פיננסי **מסוג מטבע וירטואלי** יחזיק בהון עצמי כולל, בסכום שלא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן:
- א. 5,000,000 שקלים חדשים;
- ב. שיעור ביחס לממוצע החודשי של הנכסים במטבע וירטואלי שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת כמפורט להלן:
- (בסעיף זה, "ממוצע חודשי של הנכסים במטבע וירטואלי של הלקוחות" - הממוצע היומי של סכום הנכסים במטבע וירטואלי שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת, מוכפל ב-30), כמפורט להלן:
- 1) על שמירת היקף נכסים שנשמר בבשווי של 400-670 מיליון שקלים חדשים ועד מיליארד שקלים חדשים - 0.75% מהממוצע החודשי של הנכסים במטבע וירטואלי של הלקוחות;
- 2) על שמירת היקף נכסים שנשמר בשווי של מעל מיליארד שקלים חדשים - 0.5% מהממוצע החודשי של הנכסים במטבע וירטואלי של הלקוחות.

בפסקה זו, "ממוצע חודשי של הנכסים במטבע וירטואלי של הלקוחות" - הממוצע היומי של שווי סכום הנכסים במטבע וירטואלי שנשמרו על ידי נותן השירותים הפיננסיים בשנה החולפת, מוכפל ב-30.

3. כיסוי ביטוחי

- נותן שירות בנכס פיננסי המחזיק בפוליסת ביטוח ייעודית להבטחת נכסי לקוחותיו רשאי להחזיק הון עצמי בסכום הנמוך מהסכום הקבוע בסעיף 2, כמפורט בסעיף 4, ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:
- (א) פוליסת הביטוח הונפקה על ידי מבטח או על ידי מבטח חוץ, כהגדרתם בחוק הפיקוח על הביטוח או על ידי מבטח במדינה זרה שמחזיק ברישיון לעסוק בביטוח מאת רשות הפיקוח במדינה החברה בארגון OECD, ושהוא מדורג בדירוג BBB- ומעלה. יובהר כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות חוק הפיקוח על הביטוח. פוליסת הביטוח תקיים את ההוראות הבאות:
- (1) פוליסת הביטוח תוגדר לטובת שמירה על נכסי הלקוחות ולצורך זה בלבד;
- (1) פוליסת הביטוח תבטיח כיסוי הולם במקרה של אובדן נכסי הלקוחות תוך בחינת מגוון המרכיבים הרלוונטיים בפוליסה ובכלל זה הגדרת מקרה הביטוח ורכיב ההשתתפות העצמית;
- (2) ייקבע בפוליסת הביטוח שככל שנותן השירות בנכס פיננסי ייקלע להליך של חדלות פירעון, התמורה בגין מימוש פוליסת הביטוח תיועד לטובת לקוחות נותן השירותים הפיננסיים;
- (ב) נותן השירות יפרסם באתר האינטרנט שלו את פוליסת הביטוח על כל נספחיה עיקרי הפרטים הנוגעים לכיסוי הביטוחי ואת האישור חברת הביטוח בגין עריכת הפוליסת הכולל נתונים עיקריים מתוך הפוליסה, לרבות נתונים אודות הגדרת מקרה הביטוח והיקף הכיסוי הביטוחי. ומגוון ההשתתפות העצמית.

4. הפחתת דרישת הון עצמי

- על אף האמור בסעיף 2, בהתקיים אחד המקרים המפורטים להלן, נותן שירות בנכס פיננסי אשר מחזיק בכיסוי ביטוחי כמפורט בסעיף 3 או מחזיק נכסים פיננסיים שאינם נכסים מוחשיים הנשמרים באופן פיזי של לקוחותיו אצל שומר במיקור חוץ כהגדרתו בחוזר זה, יכול להחזיק בהון עצמי בסכום הנמוך מהסכום הקבוע בסעיף 2, ושלא יפחת מההון העצמי הקבוע בחוק ומהוראות סעיף קטן (ג), והכל כמפורט להלן:
- (א) נותן שירותים פיננסיים אשר מחזיק בכיסוי ביטוחי כאמור בסעיף 3, או מחזיק את נכס מסוג כספי לקוחות לקוחות אצל שומר במיקור חוץ – בסכום השווה לשיעור של עד 20% ביחס לכספי הלקוחות נכסי לקוחות הנשמרים אצל שומר במיקור חוץ או נכסי הלקוחות שקיים בעניינם כיסוי ביטוחי.

- (ב) נותן שירותים פיננסיים אשר מחזיק בכיסוי ביטוחי כאמור בסעיף 3, וגם מחזיק נכס את-נכס-מסוג כספי לקוחות אצל שומר במיקור חוץ – בסכום השווה לשיעור של עד 40% מהיקף נכס כספי הלקוחות הנשמרים אצל שומר במיקור חוץ ושקיים בעניינם כיסוי ביטוחי.
- (ג) על אף האמור, הפחתה כאמור בסעיפים א' ו-ב' תהיה עד לתקרת שיעור מההון העצמי הכולל, כמפורט להלן:
- (1) נותן שירות השומר על נכסים פיננסיים שאינם כספי לקוחות ושאינם נכסים וירטואליים – הפחתה של עד 75% מההון העצמי הכולל;
- (2) נותן שירות השומר על נכס מסוג כספי לקוחות - הפחתה של עד 50% מההון העצמי הכולל;
- (3) נותן שירות השומר על נכס מסוג מטבע וירטואלי –
- א. אם הוא מחזיק את כספי לקוחותיו אצל שומר במיקור חוץ - הפחתה של עד 20% מההון העצמי הכולל;
- ב. אם הוא מחזיק בכיסוי ביטוחי – הפחתה של עד 30% מההון העצמי הכולל;
- ג. אם הוא שומר את כספי הלקוחות אצל שומר במיקור חוץ וגם מחזיק בכיסוי ביטוחי - הפחתה של עד 40% מההון העצמי הכולל.

5. דרישת הון עצמי – הוראות נוספות

- (א) ההון העצמי שיחזיק נותן שירותים הפיננסיים בהתאם להוראות חוזר זה, יהיה חופשי מכל שעבוד או עיקול.
- (ב) דירקטוריון נותן השירותים הפיננסיים יבחן ויאשר את הפחתת ההון כאמור בסעיף 4, וזאת לאחר שבחן את ההתאמה של האמצעים שנקטו לצורך הפחתת הסיכונים העולים מפעילות נותן השירותים הפיננסיים ביחס לשיעור ההפחתה.
- (ג) נותן שירות בנכס פיננסי אשר שומר מטבע וירטואלי רשאי להחזיק עד 25% מההון העצמי הכולל-שנדרש ממנו בגין רק כנגד פעילות זו, בנכסים שהם מטבעות וירטואליים. ההון העצמי כאמור ישמר באותם המטבעות הווירטואליים הנשמרים על ידו ובהתאמה להיקף המטבעות מכל סוג הנשמרים על ידו.
- (ד) נותן שירות בנכס פיננסי אשר שומר על נכסים פיננסיים שונים, תחול על פעילותו הדרישה הגבוהה יותר להון עצמי הכולל.
- (ה) על אף האמור בסעיף 4, נותן שירות בנכס פיננסי השומר במקביל על נכסים פיננסיים ובכלל זה גם מטבעות וירטואליים, יחזיק בהון עצמי נוסף על ההון העצמי המזערי כמפורט בחוק, הן ביחס לנכסים הפיננסיים והן ביחס למטבעות הווירטואליים.
- (ה) נותן שירותים פיננסיים המבקש להפחית בדרישת ההון הקבועה בסעיף 2, ימנה רואה חשבון בלתי תלוי לצורך בקרה אחר קיום התנאים להפחתה כמפורט 4 ועל יישום ההפחתה בפועל.

דברי הסבר

כללי

סעיף 37 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן - "החוק"), קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה, כשהוא חופשי מכל שעבוד או עיקול. בתוספת הראשונה נקבע כי ההון העצמי המזערי הנדרש לבעל רישיון בסיסי למתן שירות בנכס פיננסי יהיה 300,000 שקלים חדשים וכי ההון המזערי הנדרש לבעל רישיון מורחב למתן שירות בנכס פיננסי יהיה 1,000,000 שקלים חדשים. סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לקבוע הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, וזאת מעבר לדרישות ההון העצמי המזערי הקבוע בחוק.

מתן שירות בנכס פיננסי כולל בתוכו פעולות רבות אשר נבדלות זו מזו הן בסוג הפעילות והשירות הניתן ללקוח והן בסיכונים שהן מעלות. כך, חלק מהפעילות מתאפיינות בפשטות יחסית, כגון שירות של פריטה או המרה של מטבע שניתן במתחם פיסי לציבור הלקוחות. פעילויות אחרות מורכבות יותר ומייצרות סיכון תפעולי משמעותי יותר לנכסי הלקוחות, כגון פעילות שמירה על נכסי לקוחות. פעילות אחרונה זו מתאפיינת בחשיפה לסיכונים תפעוליים שונים שיכולים להתממש כתוצאה מכשל בתהליכים הפנימיים או מאירועים חיצוניים, אשר עלולים להביא לפגיעה בלקוחות. בין יתר סיכונים אלו ניתן למנות את הסיכון מפני אובדן או זליגת מידע של לקוח, טעות בפרטי העברת כספים של לקוח, סיכונים הקשורים באופן הערכת סיכונים הלווים ופיזורם, סיכונים מעילות והונאות בניהול נכסי הלקוחות, כשלים טכנולוגיים שונים, איומי סייבר ועוד.

דרישת הון נוסף נועדה לשמש "כרית ביטחון" להתמודדות עם סיכונים אלה והבטחת קיום התחייבויות נותן השירות כלפי ציבור לקוחותיו, ומהווה בסיס להבטחת עמידות המערכת בהתחייבויותיה גם במצבי קיצון ובעת התממשות של סיכונים תפעוליים הנלווים לפעילותו. חשיבות דרישת ההון הנוסף, כאמצעי נוסף להבטחת ההתנהלות התקינה של בעל הרישיון, מתחדדת על רקע הנחיצות להבטיח את עניינם של ציבור הלקוחות, כמי שמעמידים את נכסיהם לשמירה באמצעות נותן השירות.

טיוטה זו מהווה אסדרה משלימה לטיוטת חוזר שמירה על נכס פיננסי, מיועדת להבטיח התנהלות תקינה של בעל הרישיון והגנה על הלקוחות ומשתלבת עם התכליות הקבועות בחוק הפיקוח המתייחסות להגנה על צרכי הלקוחות ושמירה על סביבה אמינה ויציבה בפעילות השירותים הפיננסיים החוץ בנקאיים.

סעיף 1 – הגדרות

בסעיף זה מובאות הגדרות לצורך חוזר זה. בין הגדרות סעיף זה נמצאות הגדרות לשומר במיקור חוץ של נכס פיננסי מסוג כספי לקוחות ושומר במיקור חוץ של מטבעות וירטואליים, אשר בעקבות שימוש בהם יכול נותן השירותים הפיננסיים להפחית בדרישות ההון העצמי המובאות בסעיף 2 לחוזר זה.

שמירה באמצעות מיקור חוץ מפחיתה את הסיכונים התפעוליים הכרוכים בשמירה על נכסי לקוחות אילו הייתה מבוצעת על ידי בעל הרישיון עצמו (אם כי הוא נותר אחראי ברמה המשפטית גם לכל פעילות מפוקחת הנעשית באמצעות מיקור חוץ). עם זאת, יש צורך לוודא כי אכן מדובר בשומר במיקור חוץ הניחן בידע, כישורים ובניסיון הולמים וכי הוא נתון לפיקוח הנדרש בכדי להבטיח שהוא פועל באופן המצמצם את הסיכון התפעולי לנכסי הלקוחות. לצורך כך הוגדרו הגופים אשר יכולים לשמש כשומרים במיקור חוץ, הן מבחינת מקצועיותם והמסגרת הרגולטורית המפקחת על פעילותם והן מבחינת הניסיון בפועל בו הם מחזיקים בשמירה על נכסים. לעניין זה מוצע לקבוע הוראות מחמירות לעניין שומר במיקור חוץ של מטבע וירטואלי אשר מחזיק ברישיון זר. פעילות במטבעות וירטואליים ככלל, ושמירה על מטבעות אלה בפרט, הן פעולות חדשות באופן יחסי. כמו כן האסדרה בנושא חדשה

ומתפתחת ועדיין לא קיימת באופן אחיד וסדור בעולם. במסגרת עבודת המטה נבחנה הרגולציה הקיימת במדינות השונות ביחס לדרישות החוק ומוצע לקבוע במסגרת החוזר, כי לצורך הפחתת ההון העצמי יהיו רלוונטיים רק גופים שהם בעלי רישיון ומפוקחים בהתאם לרגולציה כמפורט בחוזר.

סעיף 2 – דרישת הון עצמי נוסף

בסעיף זה מוצע לקבוע את סך ההון העצמי אותו נדרש נותן שירותים פיננסיים להעמיד יהיה בהתאם לסוג הפעילות אותו הוא מבצע והיקפה. לפיכך, מוצע לקבוע כי נותן השירותים הפיננסיים יחזיק בהון עצמי כולל הגבוה מבין השניים: סכום קבוע, בהתאם לסוג הנכס - דרישה זו נובעת מהסיכונים התפעוליים הקבועים, שנותרים בעינם גם כאשר היקף פעילות השמירה נמוך - או סכום הנגזר מהיקף הפעילות כך שככל שהיקף הפעילות גדל כך גם היקף דרישת ההון גדלה אם כי בשיעור הולך ופוחת. מנגנון זה משקף את רמת הסיכון השולי הפוחתת ביחס לכל שקל נוסף הנשמר בידי נותן השירות הפיננסי ובהתאם למקובל באסדרה מקבילה בארץ ובעולם. לגבי שמירה של כספי לקוחות, דרישות ההון נוסחו בהלימה לאסדרה מקבילה לגופים השומרים על כספי לקוחות כגון פלטפורמות לתיווך באשראי, דירקטיבת PSD 2 לנותני שירותי תשלום, ודרישות ההון של הפיקוח על הבנקים מסולקים, תוך התחשבות באופן הפעילות של הגופים. לעניין דרישות ההון משומרי מטבעות וירטואליים מוצע לקבוע דרישת הון גבוהה יותר וזאת בשל הסיכונים התפעוליים המוגברים הנובעים מפעילות זו.

סעיף 3 – כיסוי ביטוחי

סעיף זה קובע את הדרישות אותם צריך למלא הכיסוי הביטוחי המתייחס לנכסי הלקוחות הנשמרים בכדי להפחית בדרישת ההון העצמי כפי שהובאה בסעיף 2. מוצע לקבוע כי דרישה לפוליסת ביטוח ייעודית, שתונפק על ידי מבטחים הכפופים לרגולציה הולמת, המאפשרת לסמוך על כך שגורמים אלה יעמידו את הכיסוי הכספי הנדרש בקרות האירוע הביטוחי. מוצע לקבוע כי הפוליסה הייעודית תתייחס למכלול המרכיבים אשר יבטיחו קיום כיסוי הולם לכספי הלקוחות תוך לקיחת כל הפרמטרים הרלוונטיים לעניין זה.

בנוסף מוצע לקבוע בסעיף זה כי על נותן השירות לפרסם את עיקרי הפוליסה ותנאיה ללקוחותיו ובכך להגביר את השקיפות כלפי לקוחותיו. באופן זה, יוכלו הלקוחות לוודא כי האינטרסים שלהם אכן מוגנים כדבעי באמצעות הפוליסה.

סעיף 4 - הפחתת דרישת הון עצמי

סעיף זה מפרט את האופן בו רשאי נותן השירותים הפיננסיים להפחית מדרישת ההון העצמי הכולל. קיומו של כיסוי ביטוחי נאות וכן שמירה באמצעות צד שלישי מהווים גורמים המפחיתים את הסיכונים החלים על נותן השירותים הפיננסיים עצמו. לאור זאת מוצע לקבוע כי נותן שירותים פיננסיים שיבחר להשתמש באחד או יותר מגורמים אלו יוכל להפחית את ההון העצמי אותו הוא נדרש להחזיק. על פי הסעיף ניתן להפחית מדרישת ההון העצמי סכום השווה לשיעור של עד 20% מהיקף הנכסים שנשמרים שביחס אליהם קיים כיסוי ביטוחי או שנשמרים על ידי שומר במיקור חוץ. כאשר נותן השירותים הפיננסיים מחזיק בכיסוי ביטוחי וגם מחזיק את כספי לקוחותיו אצל שומר במיקור חוץ, ניתן להגדיל את שיעור ההפחתה, כך שזו תהיה בשיעור של עד 40% מהיקף הנכסים שנשמרים שקיים ביחס אליהם כיסוי ביטוחי או שנשמרים על ידי שומר במיקור חוץ.

לצורך הדוגמה – נותן שירותים פיננסיים ששומר על כספי לקוחות (שאינם מטבעות וירטואליים) בהיקף של 100 מיליון שקלים חדשים בגינם היה נדרש להחזיק הון עצמי של שני מיליון שקלים חדשים וערך ביטוח כמפורט בסעיף 3 בהיקף של חמישה מיליון שקלים חדשים, רשאי להפחית מדרישת ההון העצמי שלו מיליון שקלים חדשים (20% מהיקף הנכסים שקיים ביחס אליהם ביטוח).

עם זאת, סך ההון העצמי שיידרש להחזיק לא ירד ממיליון שקלים חדשים גם אם יגדיל את היקף הכיסוי הביטוחי או ישמור באמצעות מיקור חוץ שכן תקרת ההפחתות לשומר כספי לקוחות שאינם מטבעות וירטואלים היא 50%. עוד מוצע לקבוע כי ההפחתה בשיעור ההון העצמי הנדרש תהיה עד לתקרה מסוימת משיעור ההון העצמי הכולל, המושפעת מסוג הנכס הפיננסי (ככל שהשמירה על נכס פיננסי מסוים כרוכה ביותר סיכונים, כך תקרת ההפחתה תהיה נמוכה יותר) וכן מהשאלה האם נעשה שימוש בשומר במיקור חוץ, בכיסוי ביטוחי או בשניהם כך שככל שנותן השירותים עושה שימוש באמצעים המפחיתים יותר את הסיכונים ללקוח, תקרת ההפחתה תהיה גבוהה יותר).

סעיף 5 – דרישת הון עצמי – הוראות נוספות

בסעיף א' מוצע לקבוע שההון העצמי הנדרש יהיה חופשי מכל שיעבוד או עיקול וזאת על מנת שלא תהיה מגבלה לנותן השירות לעשות שימוש בכספים בעת הצורך, לשם התמודדות עם הסיכונים אשר לשמם הם נדרשים.

בסעיף ב' מוצע לקבוע כי ככל ויופחת ההון העצמי הנדרש בהתאם לסעיף 4 בחוזר זה, יובא הדבר לאישור ולפיקוח הדירקטוריון של נותן השירותים הפיננסיים. הוראה זו נועדה להטיל אחריות על הדירקטוריון, כך שזה יהיה אמון על יישום נכון והולם של הפחתת ההון העצמי. הטלת אחריות שכזו מגדילה את הסיכויים כי נותן השירותים אכן יעמוד כדבעי בחובות המוטלות עליו לעניין זה.

בסעיף ג' מוצע לקבוע כי נותן שירותים במטבע וירטואלי יחזיק לכל היותר 25% מההון העצמי לו הוא נדרש במטבעות וירטואליים. הוראה זו נדרשת עקב התנודתיות במחירי המטבעות הוירטואליים ותכליתה להבטיח רמה מסוימת של נזילות לנותן השירות לשם התמודדות עם הסיכונים לשמם הם נדרשים. עם זאת היקף האחזקה במטבעות הוירטואליים מוגבל הן בסוג המטבעות (רק מטבעות שנשמרים בפועל על ידי בעל הרישיון) והן בהיקף המטבעות הנשמרים מאותו סוג.

בסעיף ד' מוצע לקבוע כי ככל שנותן השירותים שומר על נכסים פיננסיים שונים יחולו עליו דרישות ההון כאילו החזיק בנכס שבגינו דרישת ההון הגבוהה יותר בלבד. הוראה זו מבטאת את העובדה כי ישנה חפיפה מסוימת בין הסיכונים התפעוליים הנובעים משמירה על נכסים שונים ולכן די לנותן השירותים הפיננסיים לעמוד בדרישות ההון הנגזרות מהנכס המסוכן יותר עליו הוא שומר.

בסעיף ה' מוצע לקבוע כי נותן שירותים פיננסיים המבקש להפחית בדרישת ההון הקבועה בסעיף 2, ימנה רואה חשבון בלתי תלוי לצורך בקרה אחר קיום התנאים להפחתה ועל יישום ההפחתה בפועל. מינויו של רואה חשבון יגביר את מידת הוודאות שההפחתה אכן נעשתה בהתאם להוראות חוזר זה ובאופן שלא יפגע באמצעים הנדרשים להבטחת נכסי הלקוחות.